



Oikeuspoliittinen  
tutkimuslaitos

# Työpaikkaväkivallan yleisyys kyselytutkimusten valossa

Väkivalta työpaikalla - entä sen jälkeen? 20.11.2013

Reino Sirén

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos



## Tietolähteitä väkivallan kokemisesta, myös työpaikkaväkivallasta:

- Kansallinen uhritutkimus (KUT) 1980-2009
  - Yleinen turvallisuustutkimus, aiheena tapaturmat, väkivalta ja omaisuusrikosten kohteeksi joutuminen
  - Kohdeväestönä 15 vuotta täyttäneet Suomessa vakituisesti asuvat henkilöt
  - Tutkimus tehty suunnilleen samansisältöisenä seitsemästi vuosina 1980-2009
- Kansallinen rikosuhritutkimus (KRT) 2012-
  - Keskittyy väkivallan ja omaisuusrikosten kohteeksi joutumiseen
  - Vuosittainen tehtävä kyselytutkimus, jossa vakio-osa ja aiheeltaan vaihtuva moduli
  - Erääksi vaihtuvaksi aiheeksi suunniteltu työpaikkaväkivalta
  - Tehtiin 1. kerran v 2012, meneillään v 2013 tutkimus



- Yritysuhritutkimus 2010- : Kauppa- ja teollisuus rikosten kohteena
  - Tutkimuksen perusjoukko: vähittäiskaupan ja teollisuuden toimipaikat Suomessa
  - Tutkimukseen osallistui 2427 toimipaikkaa eri puolilta maata, kaikista kokoryhmistä
  - Tutkimuksessa käsitellään myös työntekijöihin kohdistuneita rikoksia



## Työpaikkaväkivalta

- Tapahtuma, jossa työntekijää loukataan sanallisesti, uhataan tai pahoinpidellään työhön liittyvissä oloissa ja joka suoraan tai epäsuorasti vaarantaa hänen turvallisuutensa, hyvinvointinsa tai terveytensä (Euroopan komissio)
- Fyysinen väkivalta
- Väkivallalla uhkaaminen
- Kiusaaminen ja ahdistelu

(Saarela & Isotalus 1999)

- Tekijä voi olla ulkopuolinen, mutta myös työyhteisön jäsen



## Väkivalta rikosuhritutkimuksissa

- Rikosuhritutkimuksissa pääpaino fyysisen väkivallan kokemisessa ja sillä uhatuksi tulemisessa
- Mutta:  
Haastateltava (vastaaja) tulkitsee itse viime kädessä onko kokenut väkivaltaa vai ei  
tai vastaavatko hänen kokemuksensa kyselyissä kuvattuja esimerkkitilanteita
- Tulkintaan vaikuttaa uhrin ja tekijän suhde sekä olosuhteet, joissa väkivaltaa tai sen uhkaa on esiintynyt



## Miten väkivallan kohteeksi joutumista on selvitetty?

”Oletko viimeisen 12 kk aikana joutunut tilanteisiin, joissa joku, tuttu tai tuntematon henkilö on...”

- Uhkaillut
- Yrittänyt estää liikkumasta, tarttunut kiinni
- Tyrkkinyt, töninyt
- Lyönyt siten, että aiheutui/ei aiheutunut vamma
- Lyönyt tai käynyt kimppuun jotain asetta käyttäen
- Käynyt käsiksi seksuaalisesti loukkaavalla tavalla



# Miten huolissanne olette väkivallan kohteeksi joutumisesta työtehtävissänne? (ainakin jonkin verran huolestuneita %) (KUT)





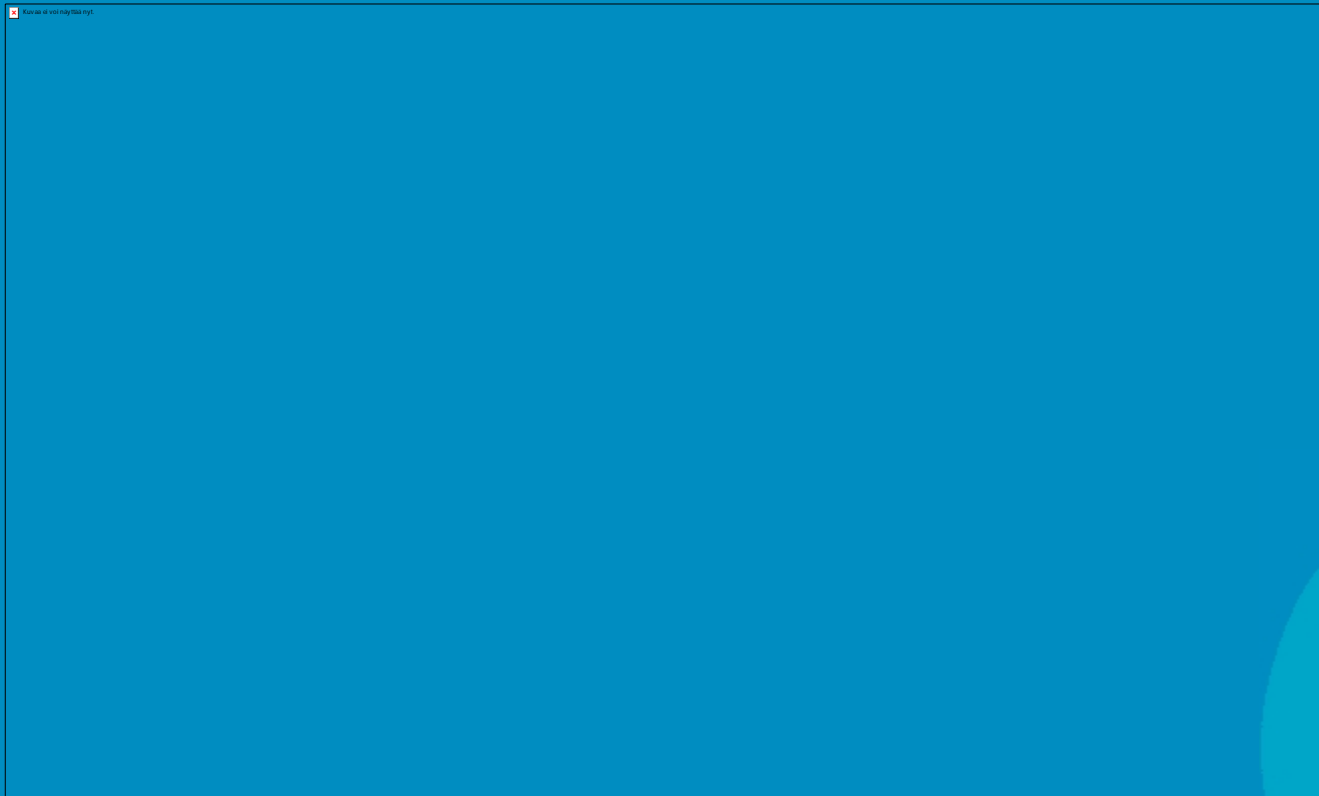
## Väkivaltaa tai uhkailua kokeneita, % 15-74 vuotiaista (KRT 2012)





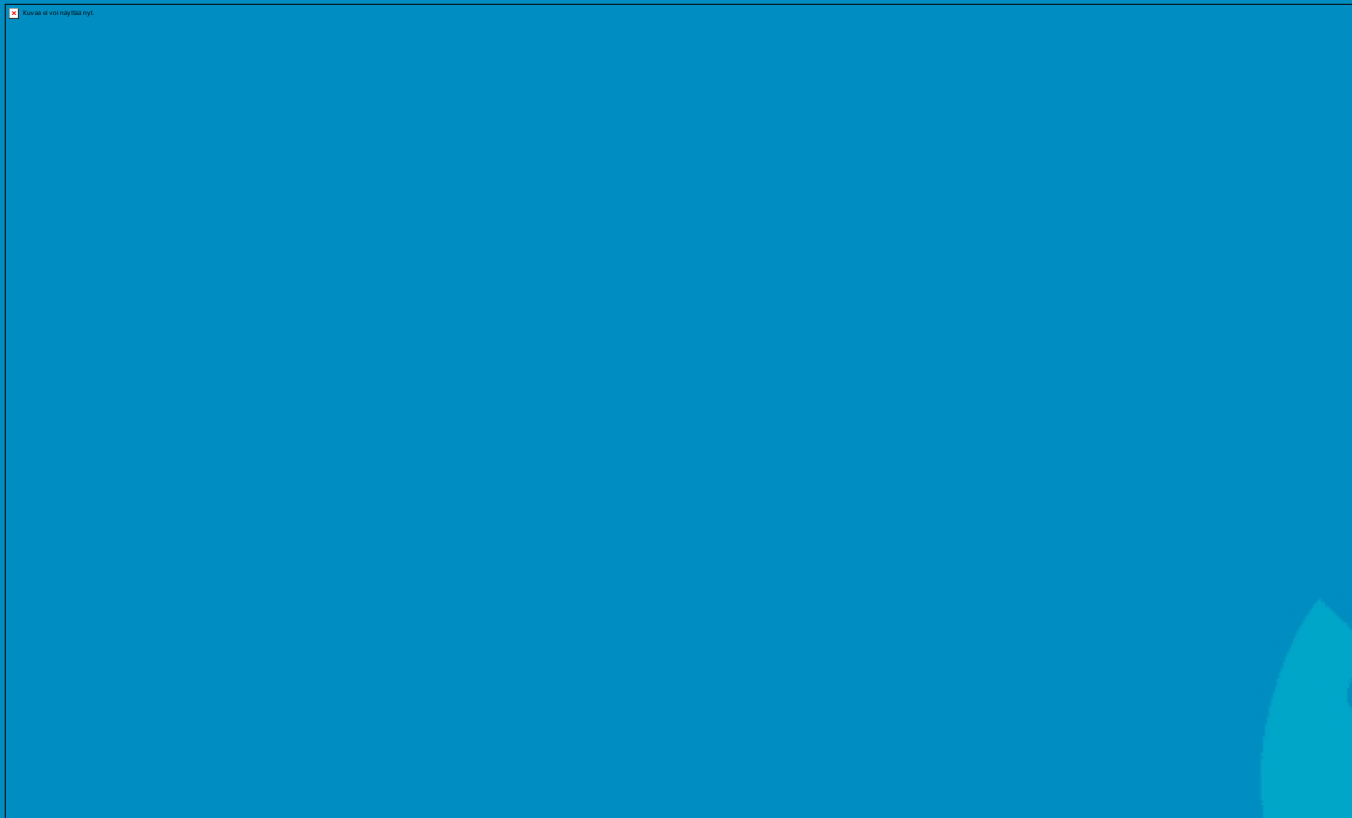


# Työpaikkaväkivalta; uhkailua tai fyysistä väkivaltaa kokeneet, % 15-74- vuotiaista 1980-2009 (KUT)





## Työpaikkaväkivalta; fyysistä väkivaltaa kokeneet, % 15-74-vuotiaista 1980-2009 (KUT)





- Työssä koettu väkivalta yleistyi vuoteen 2003 saakka; 2000-luvulla tilanne on pysynyt suunnilleen ennallaan
- Vuosien 1997 ja 2003 välillä erityisen suuri kasvu naisten kokemassa työpaikkaväkivallassa; miesten työpaikkaväkivallassa pikemminkin vähenemistä 2000-luvulla
- Naisiin kohdistunut työpaikkaväkivalta useammin fyysistä kuin miehiin kohdistunut



## Työpaikkaväkivallan luonne Viimeksi sattunut tapaus, % (KUT 2009)





## Työssään väkivaltaa tai uhkailuja kokeneita (KUT 2009)

▪ Suojelu- ja vartiointityöntekijät	33 %
▪ Sairaanhoidajat, kätilöt ym.	27 %
▪ Perus- ja lähihoitajat, lasten- ja kodinhoitajat ym.	22 %
▪ Sosiaalialanohjaajat ym.	21 %
▪ Terveystieteiden asiantuntijat (pl. Sairaanhoidajat)	15 %
▪ Myyjät ja tuote-esittelijät	11 %
▪ Aineenopettajat ja lehtorit	9 %
▪ Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	8 %
▪ Tuotanto- ja linjajohtajat	7 %
▪ Luokanopettajat ja lastentarhaopettajat	7%
▪ Sairaala-, hoito- ja keittiöapulaiset, siivoajat	7 %



Oikeuspoliittinen  
tutkimuslaitos

# Väkivaltatapausten esiintyvyys eri myymälä- tyypeissä, %

Yritysuhritutkimus  
(Salmi ym. 2010)

Kuva ei voi näytellä nyt.



## Työpaikkaväkivallan piirteitä

- Naiset kohtaavat työssään väkivaltaa miehiä yleisemmin
- Tulokset heijastavat sitä, että naisia toimii paljon ammateissa, joissa uhkailu- ja väkivaltatilanteita voi syntyä herkästi
- Työpaikkaväkivaltaa esiintyy ikäryhmittäin eniten 25-54- vuotiaiden keskuudessa
- Väkivalta on monesti toistuvaa. Sitä kokeneista runsaat puolet oli joutunut vuoden aikana 2 – 9 kertaa väkivallan tai uhkailun kohteeksi ja joka kymmenes vielä tätä useammin.



Oikeuspoliittinen  
tutkimuslaitos

# Kiitos!

